

אז מה עם "החוב הלאומי"? – ראיון עם אהרון / מראיין: דב ורדי

ידיעות עין השופט מס' 4 – 24.11.1978

לא באתי לביתם של אהרון ורחל בן חורין כדי לערוך "סקר ריהוט" - מה יש להם ואין לי, אלא לשמוע דברים על הנושא שאהרון מופקד עליו השנה – ריהוט. אף על פי כן לא יכולתי שלא להתרשם מרהיט אחד שאצל אדם כמוני תופס מקום ניכר בהוויתו - שולחן הכתיבה. ומה שהיה מיוחד בו, שהוא היה כולו פנוי!

לרגע קינאתי בחבר צעיר זה ש"במגרש" שלו טרם נערמו על השולחן ספרים וכתבים, שמטבעם מונחים על המדפים ועליהם מסודרים הספרים, התיקים והמחברות הגדולות, האופייניות לסטודנטים. זהו חלק מהחוכמה שרכש אהרון בשנות לימודיו ברחובות. להתפעלותי משיב מארחי: "הכל בתיקים או במגירות. אצלי השולחן נקי".

אך התכבדתי לשבת ליד השולחן הזה ולהדליק את האור ב"מנורת עבודה" הגמלונית, המוצמדת אליו, והנה אני הנשאל: "שאל אותי כמו חבר מן השורה", מבקש אהרון. נדמה לי שביטאתי הרבה חברים כשפתחתי ושאלתי: "אז מה עם החוב הלאומי?" אהרון העדיף להתחיל בנקודה אחרת, שהיא אצלו משנה סדורה. "בינואר-פברואר 1976 נעשה סקר בכל הדירות בעין השופט, מאחר שקודם לא היה ניהול מסודר של הרשימות והיה ערפל בכול. לא ידעו מה היה לחברים, מה מגיע וכו'. כל זה גרם לאי צדק משווע. ועם זה בשנת 1976 לא סקרו פריטים כמו רדיו ופטיפון, שאלה היו דברים "בחלוקה" ואף זה לא היה צודק.

שאלה: אתה מדבר על "אי-צדק", אז היכן אנו נמצאים? הייתכן כך?

- היום כבר קשה לחתוך. אולי היה כדאי לעשות עוד סקר, אבל איני בטוח שזה יביא לצדק חברתי.

שאלה: למה?

- היום, שכבות האוכלוסייה כל כך שונות ולכן הדרישות שונות משום כך. קשה להגיע ל"שיוויון" ועל כן, דעתי היא, שיש לתת לכל אחד לקנות מה שהוא רוצה. כיוון שפטיפונים + רדיו הם לא ב"סל התקציב", אני מאפשר לחברים להשתמש בתקציבם גם לפריטים אלה.

שאלה: כלומר, "ליבראליזציה"?

- כן.

שאלה: וזה עבר בירור בוועדת חברים, או זה על דעתך?

- באופן עקרוני נתקבלה עמדתי. בוועדה עלתה שאלה של תנורי חימום במקלחת. פריט זה לא נכנס לחלוקה וכל אחד נהג לקנות את זה בתקציבו הפרטי. היה מי שדרש שזה יהיה בחלוקה. ובכן, לדעתי, יש לצאת בכלל מה"חלוקות". הסטנדרטים משתנים, הצרכים משתנים.

שאלה: פירושו של דבר?

- שגם החוב יתפח, אבל אין כמעט מקרים כאלה.

שאלה: ואיך העבודה עם החברים? אותה שעת קבלה פעם בשבוע, זה מספיק?

- (בהחלטיות) פונים אלי ללא הצדקה בכל מיני שעות. פעם בארוחת ערב ניגשו אלי שמונה חברים באותה שאלה, ואחד לא ידע מהשני! כל זה מיותר. שעת הקבלה שנקבעה מספיקה בהחלט. עובדה, אין טורים. ואם יש לחבר משהו דחוף, ברצון אתייחס לפנייתו. כל מה שהוא

צריך לעשות הוא להכניס לי פתק לתא הדואר. לא, אין זו בירוקרטיה. פשוט איני רוצה להיות מוטרד כל היום בענייני ריהוט. יש מחשבות אחרות. יכניס פתק, ואני אטפל בדבר, ללא דחיות. אתה רואה - השולחן אצלי נקי...

שאלה: ובכל זאת מה בדבר ה"חוב הלאומי"?

- החוב הלאומי היום הוא 3.000.000 ל"י, זהו סה"כ הסכומים שמגיעים לכל החברים. התקציב השנה הוא 1.000.000 ל"י - אחד התקציבים הגדולים. לא ידוע לי על עוד קיבוץ עם תקציב כזה! לפני שנה היו הקפאות. עתה מוסכם בהנהלה המשקית שאין לחזור על זה. היה תקציב קטן מאוד וזה יצר לחץ לא נורמאלי מצד החברים. עם התקציב הקיים ניתן לפתור את דרישות החברים. אמנם אם כולם יפנו בבת אחת - הבנק שלי יפשוט את הרגל כמו כל בנק. אך אם ינהגו בתבונה - לא תהיינה בעיות. מקסימום יצטרכו לדחות במספר חודשים את קנייתם.

שאלה: נתקלתי בתופעה שהכתובות לקנייה שחברים מקבלים אינן מספקות. יש וחברים גם קיבלו סחורה לא כל כך טובה.

- בעניין מקורות ההספקה, זה אמנם דורש טיפול. אנחנו עובדים עם מקומות שהקיבוצים קשורים עימם. לאחרונה יש גם כמה כתובות חדשות. חשובה ערנות החברים כצרכנים. אם יש סחורה לא טובה, יש להעיר על כך ואשתדל לטפל בדבר. ועוד, אם קונים משהו יש להכניס אלי את המסמכים לתא. לגבי חברים שרוצים לקנות בכסף, שקנו בחנות שלא ברשימה, ואושר להם לקנות, הם יקבלו את הכסף בחזרה תוך שלושה חודשים. אם הסכום קטן - מיד. בקניות גדולות, כדאי שהחבר יקבל אשראי כמו בחנויות שלנו. שאלה: ומה תגיד לסיום?

- הייתי רוצה להדגיש שלושה דברים שעל החברים לדעת:

א. אין עליהם לחיות בהרגשה שלא יוכלו לממש את תקציב הריהוט.
ב. עליהם לחשוב פעמיים לפני שקונים משהו.
ג. שישתדלו לחסוך ולשמור את תקציב הריהוט למעבר לדירה חדשה או להתבגרות הילדים, כלומר לתקופה מתאימה. כלומר, בתקציב הזה יכול החבר לחסוך כסף.

לאהרון יש גם הערות בנוגע לתקציבי הצריכה ומקום הצריכה בכלל, אבל לא כאן המקום להציגן.

סומה, שאם נאזין לעצותיו אולי נזכה כולנו לפתור את הבעיות הפרטיות שלנו, שנוצרו בתחום הריהוט וניצול נבון של התקציב. על כל פנים מובטח לנו שעניינינו יטופלו בשיטת "השולחן הנקי".

עלי מברג - 25.11.1983

"עלי מברג" מארח את אהרון בן חורין / ראיין: אברהם קלסקי

התהפוכות בשוק ההון משאירות הרבה סימני שאלה. מערכת "עלי מברג" החליטה לארח את גזבר הקיבוץ ולשמוע ממנו את דעתו על הבלבול הגדול במערכת הכספים בארץ ובקיבוץ.

ש: לו אדם מבחוץ היה בא אליך ושואל, יש לי מיליון שקל במה להשקיע?
אהרון: אין תשובה כללית לשאלה שלך, יש לבחון כמה דברים. ראשית מה הוא תיק החסכון שלו, מלבד אותו סכום שהזכרת. הישראלי הממוצע היה מצפה בכל השקעה ל-3 דברים - שיהיה לו בטחון, שהכסף יהיה נזיל ושיקבל תשואה גבוהה. לא ניתן להבטיח את שלושת הדברים יחד. יש לקבל החלטה לפי המטרה והעניין עצמו - על מה לוותר על מנת לקבל יותר בחוליה אחרת של המשולש. כאשר אתה רוצה נזילות זה הולך על חשבון תשואה וכו'.

ש: בשנת 1980 מסרו שהאשראי נסגר, זאת אומרת ברז הכספים. מה עכשיו? האם יש לנו מספיק ערבויות ששנת 1980 לא תחזור?

אהרון: למעשה סגירת האשראי בשנת 1980 הייתה פיקטיבית. המערכת הייתה פרוצה להשיג אשראי בדרכים שונות, במחיר קרוב לסביר, ובהיקפים גדולים. רק עתה מתחילה להסתמן הכבדה אמיתית בנושא האשראי.

ש: איך אתה רואה את העתיד? עברנו תקופות צנע, הידקנו לא פעם את החגורה בארץ בכלל ובקבוץ בפרט, נגמרה "הכלכלה הנכונה", מה אתה צופה בעתיד?

אהרון: התקופה הקרובה מוגדרת כתקופת אי הוודאות. זה כנראה יעלה בכסף, כיוון שלא ניתן לקבל החלטות, אלא לטווח קצר ביותר. החלטות לטווח בינוני וארוך על סמך אי הוודאות הקיימת – עלולות להתגלות כמוטעות.

ש: לאיזה משטר הקבוץ צריך להיכנס עכשיו - הורדה ברמת החיים, או אי העלאת רמת חיים, זאת אומרת לחיות כאשתקד?

אהרון: בכל מקרה נצטרך להוריד את רמת החיים. מזלנו שיש לנו ממה להוריד. לא נראה לי שצריך להגביל חברים בניצול תקציב שעומד לרשותם, כמו למשל תקציב ריהוט. יש ענפים במשק שניתן להוריד ולקצץ את הרמה, שגם בתקופה רגילה הייתה מוגזמת, כמו ענף ההלבשה (בעיקר לילדים) והמזון. אין לנו להצטער על הישגי הרמה הקודמת, מכיוון שבטירוף מערכות כמו שהביאה לנו ממשלת הליכוד, אי אפשר היה לעמוד מהצד ולא להשתתף בחגיגה. לדוגמא רכישת טלויזיות צבעוניות כאשר שער הדולר מסובסד ומורידים מס קניה ומציעים לך מימון לטווח ארוך, חייבים היינו לנצל יתרונות אלה. הסיכוי שיתרונות כאלה יחזרו בחלקן או כולן בעתיד קטן ביותר. הירידה ברמת החיים תצטרך להיות בהוצאות השוטפות וגם בהיקף ההשקעות הצרכניות. ידוע לכולם שבשנים האחרונות, כולל השנה, ההשקעות הצרכניות היו גבוהות ביותר. בחלקן זה נבע מפיגור רב שנתי של עין השופט. דבר אחד ברור שהתקציב הנוכחי של ההשקעות, גם אם יוכח שהוא חשוב, לא יוכל להמשיך.

ש: מדברים על רכישת מפעל נוסף, השקעות יצרניות נוספות, האם ישנן מקורות כספיים? עד איזה גבול מותר לקבוץ לתכנן מבחינה פיננסית בהשקעות?

אהרון: את קולי בנושא המפעל החדש לא שמעת מכיוון שהנושא לא עמד עדיין לדיון בשיחת קבוץ. דעתי ידועה לצוות היותר מצומצם, שעסק בפרוייקט שעכשיו מדובר בו. לדעתי אל לנו לעסוק עכשיו בדברים כאלה. הבעיות הכספיות, הן הבעיות היותר קטנות. ניתן לגייס את הכסף ולקבל מימון. הבעיה האמיתית היא כח אדם. למשק עין השופט יש הרבה בעיות. אחד הדברים שהוא מצטיין בו זה גודל מערכת הייצור. אין מה לדבר על הגדלת המערכת ושינויים במערכת הנוכחית, שבלאו הכי מתקשה לקיים עצמה. לכן, לפני שמתקדמים לעסוק במפעל

חדש או בפרוייקט חדש, יש לחכות לתקופה יותר מתאימה. יש להכשיר קודם את המערכת לכך. גם אם תביא עצים שמניבים פרי זהב, חייבים להכשיר את הקרקע לפני הנטיעה, רק כך הם ייקלטו.

ש: האם יש לנו מספיק ערבויות שהרזרבות הכספיות שלנו תשמרנה למרות כל התהפוכות? האם ב-1983 ניתן לחיות מיגיע כפיו, או שיש צורך להעזר במערכת המוניטרית כענף המכניס בפני עצמו?

אהרון: כמובן שאפשר וצריך לחיות מהמערכת היצרנית (מיגיעת כפיים), אבל במהירות הנסיעה שאנו נוסעים (נסיעה – אינפלציה) ניהול לא נכון של המערכת הפיננסית עלול לגרום לבעיות חמורות. מהירות הנסיעה שלנו הואצה מ-100% ל-300% עד היום. ו-400% מהיום. בכבישים הצרים של מדינת ישראל, הנהיגה הופכת להיות מסוכנת. הרזרבה הכספית שלנו גדלה מאוד בשנים האחרונות. שקדנו על מנת להעמיד אותה על כמות מספקת, אבל כמה צעדים שיכולים ליפול עלינו מלמעלה עלולים להביא אותנו לשימוש ברזרבה. נצטרך להעריך כך שהרזרבה לא תיגמר. גם ניהול באחזקת הרזרבה הקיימת יותר בעייתי היום.

ש. לבסוף אהרון תמסור לנו קצת מה תרומת המפעלים היום. והשוואה בין תרומת המפעלים, לבין תרומת החקלאות ומיברג בפרט?

אהרון: המפעלים יחד, עם מפעל ההובלה הגיעו ל-70%. יחס זה נראה שישאר במערכת המשקית בעתיד. לגבי מיברג, המפעל עבר לפני כמה שנים משבר ונתן למשנקים לגבור עליו בתרומה. בשנתיים האחרונות מיברג מתחיל לחזור אל עצמו והוא בשורה אחת עם המשנקים, לדעתי.

על דרך המלך (המלכה) עם האנגלית - ראיון עם אהרון על לימוד

האנגלית בלונדון / מראיינת: בתיה רזניק

ידיעות עין השופט מס' 5 - 8.12.1993

שאלה: ממה מתחילים?

מההיסטוריה שלי באנגלית.... כבר במוסד הוכרז "ניתוק חד צדדי" ביני ובין השפה האנגלית. מצאתי את עצמי מתקשה מאוד בשפה. במבט לאחור אני מניח שגם לא הצליחו לעלות על הקשיים הייחודיים שלי בנושא, כך שהעסק נשאר אבוד. סיימתי את לימוד האנגלית בבילוי על הדשא ובתום המוסד מחקתי את האנגלית מהנושאים הראויים להתייחסותי.

שאלה: ואיך עמדה החלטתך זו ב"מבחן הדרך"?

בלימודי באוניברסיטה הצלחתי "לעקוף" את האנגלית ואפילו להוציא "פטור".. (לא נשאל איך..) הצלחתי לעמוד בדרישות ולדאוג שיגיעו אלי התירגומים. שנדרשו. כל זאת – עד שהגעתי למפעל המשנקים.

על מנת להיות מצוי בתכתובת ובקשר, הנעשה בשפה האנגלית, נזקקתי למתורגמנים. כנ"ל גם בנסיעות לחו"ל. הדבר היקשה עלי מאוד. הרגשתי ששום מתורגמן לא יכול להעביר בדיוק את מה שאני רוצה לומר. בנוסף, שמתתי לב לעובדה שבנסיעותיי לחו"ל, לאחר שבועיים גדלה שליטתי בשפה בצורה ניכרת. עובדה זו לקחתי בחשבון בשיקולי, מאוחר יותר, אם לצאת להשתלמות בחו"ל.

שאלה: מה עוד הביא להחלטה להשתלם במרוכז באנגליה?
התוכנית לצאת לשליחות, שאושרה, הכתיבה צורך למאמץ מרוכז בנושא האנגלית. בעקבות זאת נתגבשה התוכנית לצאת לאנגליה.

ספר על בית הספר באנגליה

זהו בי"ס קטן ואיכותי, ובהתאם לעקרון זה נבחרים המורים והתלמידים בקפידה רבה. כתוצאה מכך הרמה גבוהה. אל ביה"ס מגיעים תלמידים רבים מחו"ל. כולם בעלי השכלה אקדמאית ורבים מהם בעלי מקצועות חופשיים. ביה"ס מקבל תלמידים רק מרמת בסיס מסוימת.

שאלה: איך הייתה בנויה ההשתלמות שלך?

ביה"ס מקיים קורסים רבים. אני בחרתי בשניים – מסלול כללי - General Course ומסלול מנהלים - Executive course.

שאלה: מהי שיטת הלימוד והעבודה?

השיטה מבוססת, ברובה, על דיבור, התנסות, פידבק לשגיאות ותיקון. לשם כך מועלים נושאים רבים לדיון ושיחה. על התלמידים מוטל להכין הרצאות בנושאים שונים (עד חצי שעה!). כמו כן מקבלים מאמרים הביתה, שיש לפרשם, להבינם ולהביא את עיקרם בפני הכיתה. לטובת התלמידים, להעברת ההרצאות, קיימים עזרים רבים כגון דפי עזר, שקפים, טיפפים, מחשבים ועוד. נושא ההגייה נתגלה כחשוב ביותר (והרבה יותר קריטי ממה שהייתי מודע לו) כי אם לא הגית נכון – לא הובנת ולא הבנת. נושא הכתיבה – מסתבר שאי אפשר ללמוד מבלי לכתוב. וזה היה קשה יותר ממה שחשבתי. (גם מימין לשמאל קשה לי לכתוב, אז להיפך על אחת כמה וכמה...).

בקורס ניתן דגש לאנגלית חברתית Social English - שפה שבה אתה משתמש במגע יום יומי כדי לתקשר עם סביבתך. בנושא הנימוסים, למשל, אתה לא יכול לשרוד (בפרט באנגליה) מבלי להתבטא כנדרש. יש קודים בהתנהגות שבלעדיהם אי אפשר לשרוד.

שאלה: היכן התגוררת?

בית הספר מפנה את תלמידיו למשפחות, עמן יש לו קשר. בתחילה התגוררתי אצל אלמנה, יחד עם עוד 3 סטודנטים. אחר כך עברתי להתגורר אצל בחור צעיר, והרגשתי שם מצוין.

שאלה: היו שיעורי בית?

לא כפי שאנחנו מכירים, אך אם רוצים לנצל היטב את הזמן, צריך לחזור על החומר ולהתכונן לקראת ההרצאות. זו עבודה רבה.

שאלה: ואחרי הלימודים?

רוב זמני הוקדש להתקדמותי באנגלית. מעט מאוד הספקתי מעבר לזה. הלכתי למשחק כדורגל אחד והשתתפתי בסיוור של ביה"ס בבית הדפוס של העיתון "דיילי מייל". בנוסף לכך ביצעתי גם כמה פגישות עסקיות ומשימות עבור משנקים. פעם יצאתי גם לצפון אנגליה לשם כך.

ולסיכום – מה יתרונות לימוד השפה האנגלית?

באנגליה המפגש עם השפה מתקיים כל הזמן ובכל מקום – אוכלים ונושמים אנגלית. בארץ, אני מניח, שאיעזר רבות במה שלמדתי, כי הבסיס הוא טוב.